

Onderwerp Referendumverordening gemeente Haarlem 2022	
Nummer	2021/679870
Portefeuillehouder	Wienen, J.
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur
Afdeling	CC
Auteur	Kingma, E.C.M.
Telefoonnummer	0235113042
Email	ekingma@haarlem.nl
Kernboodschap	De huidige referendumverordening dateert van 2009. Op 19 juli 2017 is in Haarlem een referendum gehouden over het raadsbesluit Maatregelen Moderniseren Parkeren. Het college heeft bij de bespreking van de evaluatie van dit referendum (commissie Bestuur 22 februari 2018) toegezegd een voorstel te schrijven voor een nieuwe referendumverordening. De VNG bracht in december 2019 een nieuwe model referendumverordening uit. Mede met inachtneming van de evaluatie van het referendum in 2017 en de bespreking in de commissie Bestuur van de discussienotitie referendumverordening op 10 juni 2021, is de referendumverordening geactualiseerd.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Discussienotitie referendum (2020/900751) in commissie Bestuur 10 juni 2021
Besluit College d.d. 11 januari 2022	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: De 'Referendumverordening gemeente Haarlem 2022' vast te stellen. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

In 2017 is een referendum gehouden over het raadsbesluit Maatregelen Moderniseren Parkeren. De referendumcommissie heeft hierover een evaluatierapport opgesteld dat in de commissie Bestuur van 22 februari 2018 is besproken. Onder andere is geconstateerd dat de huidige referendumverordening dateert uit 2009 en sterk verouderd is. Het college heeft toegezegd een voorstel te doen voor actualisering van de verordening. Besloten is te wachten op de nieuwe modelverordening van de VNG. Die is in december 2019 uitgebracht. Op 10 juni 2021 heeft de commissie Bestuur gediscussieerd over aanpassingen in de referendumverordening.

Op basis van de nieuwe modelverordening van de VNG, de evaluatie van het parkeerreferendum in 2017 en de bespreking in de commissie Bestuur op 10 juni 2021 is een nieuwe referendumverordening opgesteld.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. De 'Referendumverordening gemeente Haarlem 2022' vast te stellen

3. Beoogd resultaat

Het beschikken over actuele regels voor het organiseren van een gemeentelijk referendum.

4. Argumenten

Onderwerp van een referendum is een ontwerp-raadsbesluit

In de nieuwe verordening is opgenomen dat slechts een ontwerp-raadsbesluit onderwerp van een referendum kan zijn. Dit is ook het uitgangspunt in de modelverordening van de VNG. Het is bovendien een logisch moment in het democratische proces. Als de raad eenmaal een besluit heeft genomen, ondergraaft het de rechtszekerheid en ook een vlotte uitvoering als daarna eerst nog een

periode onduidelijk is of er misschien nog een referendum volgt en het besluit dus mogelijk weer ongedaan wordt gemaakt.

Er zijn plannen om een burgerberaad mogelijk te maken. Een burgerberaad is één van de mogelijkheden om inwoners van Haarlem mee te laten praten, mee te laten denken en mee te laten doen. Daarmee past het burgerberaad – evenals het referendum - bij de koers van meer participatie in een representatieve democratie.

Kiesgerechtigden

Voor het begrip kiesgerechtigd is aangesloten bij degene die gerechtigd is deel te nemen aan de raadsverkiezingen, zoals dit in de Kieswet is geregeld (18 jaar of ouder, Nederlander of EU-onderdaan of vijf jaar een verblijfsvergunning, of rechtmatig in Nederland verblijvend op grond van de Vreemdelingenwet 2000 of op grond van een verdrag tussen een internationale organisatie en de Staat der Nederlanden inzake de zetel van deze organisatie in Nederland). Het is de wens van de raad om de leeftijdsgrens te verlagen naar zestien jaar. Op dat punt is dan ook afgeweken van de Kieswet.

Initiatief voor een referendum door kiesgerechtigde(n)

In de huidige verordening kan het initiatief voor een referendum zowel door een kiesgerechtigde als vanuit de raad komen. Het is de vraag of aan dit laatste behoefte is. Daar waar de raad het initiatief kan nemen, kan een raadslid op de gebruikelijke manier een voorstel daartoe doen, dat dan vervolgens door de raad wordt besproken. Als wordt besloten tot een referendum, kan dit worden georganiseerd zonder daarbij de procedurele eisen van de referendumverordening te volgen. Om die reden beperken de bepalingen in de referendumverordening zich tot een verzoek om een referendum op initiatief van (een) kiesgerechtigde(n).

Vraagstelling en antwoordcategorieën

In de modelverordening wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten vraagstellingen: een vraag of de kiezers voor of tegen een besluit zijn of de vraag om te kiezen tussen een aantal varianten. De huidige verordening laat beide mogelijkheden open. Het is raadzaam om ze beide te behouden.

Benoeming en aantal leden referendumcommissie; rooster van aftreden

Ook de modelverordening gaat er evenals de huidige verordening vanuit dat de raad de leden van de referendumcommissie benoemt. Dat het college hiertoe een voordracht doet is onderdeel van de algemene wettelijke taak van het college om raadsbesluiten voor te bereiden.

Uitbreiding van het aantal leden van de referendumcommissie van 3 naar 5 leden is raadzaam. In de evaluatie van het parkeerreferendum stelde de referendumcommissie dat een commissie van drie personen kwetsbaar is, mede gelet op het feit dat een referendumverzoek vaak onverwacht komt en dan een strak tijdschema in werking treedt.

Er wordt een rooster van aftreden geïntroduceerd om te voorkomen dat leden tegelijkertijd aftreden, waarmee niet alleen capaciteitsproblemen kunnen ontstaan maar ook in één keer de nodige kunde en ervaring verdwijnen. In de nieuwe verordening is niet langer opgenomen dat een aftredend lid in functie blijft totdat in zijn opvolging is voorzien. In de praktijk kan dit geruime tijd het geval zijn en dat is voor het aftredend lid onwenselijk. Gelet op het feit dat er 5 leden in de referendumcommissie worden benoemd is het ook minder bezwaarlijk als gedurende een zekere periode een vacature bestaat.

Taken van de referendumcommissie en de voorzitter van de raad

In de huidige verordening heeft de voorzitter van de raad tot taak om te toetsen of een inleidend verzoek tot een referendum voldoet aan de formele eisen. Bij het parkeerreferendum in 2017 heeft hij zich daarover laten adviseren door de referendumcommissie. De modelverordening belegt deze taak bij de referendumcommissie, maar er is geen reden om in de huidige werkwijze een wijziging aan te brengen.

Digitaal verzamelen van ondersteuningsverklaringen

De modelverordening van de VNG voorziet in de mogelijkheid om ondersteuningsverklaringen ten behoeve van een definitief verzoek om een referendum digitaal te verzamelen. Het is wenselijk dat deze digitale inzameling ook mogelijk is voor ondersteuningsverklaringen ten behoeve van een inleidend verzoek. Deze mogelijkheid is in de nieuwe verordening opgenomen.

Drempel en geldigheid

In de huidige verordening is bepaald dat een referendum geldig is als minimaal 30% van de kiesgerechtigden opkomt. De modelverordening bepaalt alleen dat moet worden vastgesteld of de stemming op wettige wijze is geschied. In afwijking van de modelverordening is het hanteren van een drempel wenselijk, omdat het kiesgerechtigden duidelijkheid biedt over de vraag wanneer de raad een referendum als geldig beschouwt. Als er een formele drempel is, is het beter uit te leggen en minder onverwacht wanneer de raad de uitkomst eventueel naast zich neerlegt vanwege een te lage opkomst (en de uitkomst daardoor te weinig de weerslag is van de mening van de stad).

Subsidieverstrekking ten behoeve van een referendum

Als een referendum zal plaatsvinden, is het gewenst dat burgers en maatschappelijke organisaties subsidie kunnen ontvangen voor activiteiten rondom het referendum. Dit zijn activiteiten die het publieke debat en de meningsvorming rondom het referendum ondersteunen. In de verordening zijn regels opgenomen over de subsidieverstrekking, waarbij de regels van de Algemene Subsidieverordening (ASV) van Haarlem niet van toepassing zijn. De reden hiervoor is dat in de ASV dermate andere procedurele bepalingen zijn opgenomen dat deze niet passend zijn bij een referendum en het tijdsbestek waarbinnen de organisatie ervan plaatsvindt.

5. Risico's en kanttekeningen

N.v.t.

6. Uitvoering

Na vaststelling van de Referendumverordening wordt deze bekendgemaakt in het elektronisch Gemeentebblad, waarmee deze in werking treedt.

7. Bijlagen

1. Referendumverordening gemeente Haarlem 2022
2. Was/wordt lijst